

ALMINNELIGE FORRETNINGSVILKÅR
FOR
HANDEL MED FINANSIELLE INSTRUMENTER MV. GJENNOM SPAREBANK 1
HALLINGDAL VALDRES

I KRAFT FRA 3. JANUAR 2018

Basert på standard utarbeidet av Verdipapirforetakenes Forbund

Versjon - september 2017

Disse forretningsvilkår ("Forretningsvilkårene") er basert på norsk lovgivning og lovgivning innen EU og EØS-området som verdipapirforetak er forpliktet til å følge. Vilråene erstatter i sin helhet tidligere versjoner av forretningsvilkårene.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres («Banken») tilbyr investeringstjenester til sine Kunder gjennom Bankens verdipapirforetaksvirksomhet, samt gjennom verdipapirforetaksvirksomheten i SpareBank 1 Markets. Disse Forretningsvilkårene gjelder for de investeringstjenester som tilbys gjennom verdipapirforetaket. For de investeringstjenester som tilbys av SpareBank 1 Markets gjelder egne forretningsvilkår.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres sine Kunder anses å ha vedtatt Forretningsvilkårene som bindende for seg når Kunden etter å ha signert Kundeavtale eller etter å ha mottatt vilråene, inngir ordre, inngår avtaler, mottar investeringsrådgivning eller for øvrig benytter seg av de investeringstjenester som omhandles av disse Forretningsvilkårene.

1 KORT OM SPAREBANK 1 HALLINGDAL VALDRES

1.1 Kontaktinformasjon

SpareBank 1 Hallingdal Valdres
Organisasjonsnummer: NO 00937889631
Postboks 173
3571 Ål
Telefon: 91503202

1.2 Kommunikasjon med SpareBank 1 Hallingdal Valdres

Kundens skriftlige henvendelser skal sendes pr epost, brev, eller annen elektronisk kommunikasjon til den enhet i SpareBank 1 Hallingdal Valdres eller kontaktperson som er rette mottaker. Dersom Kunden ikke vet hvem som er rette vedkommende for henvendelsen, må Kunden kontakte SpareBank 1 Hallingdal Valdres ved å benytte kontaktinformasjon over.

Kunden kan i kommunikasjon med SpareBank 1 Hallingdal Valdres benytte norsk eller engelsk.

1.3 Hvilke tjenester SpareBank 1 Hallingdal Valdres har tillatelse til å yte

SpareBank 1 Hallingdal Valdres sine investeringstjenester og investeringsvirksomhet omfatter følgende konsesjonsbelagte tjenester:

1. Mottak og formidling av ordre på vegne av Kunde i forbindelse med et eller flere finansielle instrumenter.
2. Investeringsrådgivning.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har konsesjon som verdipapirforetak og kan tilby investeringstjenester og tilknyttede tjenester. Vi står under tilsyn av Finanstilsynet (www.finanstilsynet.no).

Vi er en del av SpareBank 1-samarbeidet, og gjør oppmerksom på at SpareBank 1 Hallingdal Valdres yter ikke-uavhengig investeringsrådgivningen etter de betingelser som er oppstilt i lovgivningen. Deler av vår rådgivning tar derfor utgangspunkt i produkter som er tilrettelagt eller produsert av banker og andre selskaper innenfor nevnte samarbeid, og vi vil primært søke å finne egnede produkter innenfor dette produktspekteret. Våre investeringsråd vil derfor være basert på begrenset antall produkter og tilbydere. Vi gjør av den grunn oppmerksom på at det kan være flere produkter som kan fylle kundens investeringsbehov, og at vi ikke nødvendigvis vil presentere alle egnede produkter gjennom vår investeringsrådgivning. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har likevel en selektiv åpen arkitektur når det gjelder foretakets produktutvalg. Det vil si at vi har et bredt produktutvalg tilgjengelig for foretakets kunder. Alle kunder som mottar investeringsråd fra oss, vil få tilbud om en periodisk egnethetsvurdering. Dette er en årlig oppfølging, som er ment å fange opp eventuelle endringer i kundens økonomiske situasjon som tilsier en endring av kundens produktportefølje.

1.4 Tilsynsmyndighet

SpareBank 1 Hallingdal Valdres står under tilsyn av Finanstilsynet. (Org.nr: 984851006). Adresse: Revierstredet 3, 0151 Oslo.

www.finanstilsynet.no

2 HVA FORRETNINGSVILKÅRENE GJELDER

Forretningsvilkårene gjelder for ordreformidling og investeringsrådgivning, samt slike tjenester vedrørende transaksjoner i instrumenter beslektet med finansielle instrumenter. Der Kunden har behov for andre finansielle investeringstjenester enn de nevnte, vil det skje en henvisning til andre forretningsområder i SpareBank 1 konsernet. Det finnes særskilte vilkår for investeringstjenester som utøves i andre deler av konsernet, herunder SpareBank 1 Markets.

Forretningsvilkårene gjelder i tillegg til eventuelle særskilte avtaler som inngås mellom SpareBank 1 Hallingdal Valdres og Kunden. Ved eventuell motstrid mellom avtaler og Forretningsvilkår skal avtalene ha forrang.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres er i tillegg forpliktet til å følge regler for god forretningsskikk fastsatt for de enkelte markeder, herunder etiske normer fastsatt av Verdipapirforetakenes Forbund. De etiske normer og behandlingsreglene for klagesaker i henhold til disse finnes på www.vpff.no.

3 INTERESSEKONFLIKTER

SpareBank 1 Hallingdal Valdres er forpliktet som verdipapirforetak å treffe egnede forholdsregler for å unngå at det oppstår interessekonflikter mellom SpareBank 1 Hallingdal Valdres og Kunder, og Kunder i mellom, herunder konflikter som følge av vederlag fra andre enn Kunden eller av verdipapirforetakets godtgjøringsordninger.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har retningslinjer for å håndtere og forebygge interessekonflikter. Retningslinjenes formål er å sikre at virksomhetsområdene i SpareBank 1 Hallingdal Valdres opererer uavhengig av hverandre slik at Kundens interesse ivaretas på en betryggende måte. Dersom tiltakene etter lovgivningen med forskrifter ikke med rimelig sikkerhet hindrer risikoen for at Kundens interesser blir skadelidende, skal SpareBank 1 Hallingdal Valdres tydelig opplyse Kunden om mulige interessekonflikter, og om de tiltakene som er truffet for å redusere denne risikoen. SpareBank 1 Hallingdal Valdres kan ikke yte investeringstjenester eller tilleggstjenester overfor Kunden før Kunden har fått slike opplysninger.

Organisering i SpareBank 1 Hallingdal Valdres, samt de særskilte taushetspliktbestemmelser som gjelder, kan medføre at ansatte i SpareBank 1 Hallingdal Valdres som har kontakt med Kunden ikke kjenner til eller kan være forhindret fra å benytte informasjon som foreligger i SpareBank 1 Hallingdal Valdres selv om informasjonen kan være relevant for Kundens investeringsbeslutninger. I enkelte tilfeller vil Kundens kontaktperson(er) i vedkommende forretningsområde ikke ha anledning til å utøve rådgivning med hensyn til bestemte investeringer.

4 LYDOPPTAK OG DOKUMENTASJON

Kundesenteret og enkelte andre forretningsområder i SpareBank 1 Hallingdal Valdres foretar lovpålagt lydopptak av nettmøter og arkiverer e-post i tilknytning til ytelse av investeringstjenester.

Lydopptak med den enkelte Kunde vil kunne gjenfinnes ved søk på blant annet på tidspunkt for samtalen, inngående og utgående telefonnummer og ansatte hos SpareBank 1 Hallingdal Valdres som deltok i samtalen. Lydopptak vil bli oppbevart av SpareBank 1 Hallingdal Valdres i en periode som samsvarer med gjeldende lovgivning beregnet fra opptaksdag, og vil normalt bli slettet etter utløpet av den pålagte oppbevaringstiden.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres kan bli pålagt å utlevere lydopptak til offentlig myndighet og andre som kan kreve dette i medhold av lov. I tillegg vil lydopptak kunne bli utlevert til Verdipapirforetakenes Forbunds Etisk Råd eller Finansklagenemda, blant annet i forbindelse med behandling av klagesaker for Kunden. SpareBank 1 Hallingdal Valdres vil på etterspørsel fra Kunden gjøre lydopptak og annen dokumentasjon tilgjengelig for Kunden. Kunden kan få nærmere informasjon om fremgangsmåte ved å ta kontakt med SpareBank 1 Hallingdal Valdres.

SpareBank1 Hallingdal Valdres sin rutine er at det ikke skal ytes investeringsrådgivning over telefon. Dokumentasjon i forbindelse med investeringstjenester skal være signert av kunde.

5 KUNDEKLASSIFISERING

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har i henhold til lovgivningen plikt til å klassifisere sine Kunder i

kundekategorier, henholdsvis ikke-profesjonelle kunder, profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter. Det er gitt bestemmelser i lovgivningen om hvordan kategoriseringen skal skje. SpareBank 1 Hallingdal Valdres vil informere alle kunder om i hvilken kategori de er klassifisert.

Klassifiseringen har betydning for omfanget av kundebeskyttelsen. Det stilles større krav til blant annet informasjon og rapportering til kunder klassifisert som ikke-profesjonelle enn til kunder klassifisert som profesjonelle. Videre har SpareBank 1 Hallingdal Valdres i henhold til lovgivningen plikt til å innhente opplysninger om kunden for å vurdere om tjenesten eller det aktuelle finansielle instrumentet/produktet er egnet eller hensiktsmessig for kunden, henholdsvis egnethetstest og hensiktsmessighetstest. Klassifiseringen har betydning for omfanget av disse testene samt for vurderingen av hva som vil utgjøre «beste utførelse» ved gjennomføring av handler for kunden.

Kunder klassifisert som profesjonelle anses likevel for å ha særlige forutsetninger for selv å vurdere de enkelte markedet, investeringsalternativ, handler og den rådgivning SpareBank 1 Hallingdal Valdres yter. Profesjonelle kunder kan ikke påberope seg særskilte regler og vilkår som er fastsatt for å beskytte den ikke-profesjonelle kunde.

Kunden kan be SpareBank 1 Hallingdal Valdres om å endre kundeklassifiseringen. For profesjonelle kunder som ønsker å bli behandlet som ikke-profesjonelle kunder må SpareBank 1 Hallingdal Valdres samtykke i dette og avtale om dette må inngås mellom partene. Ikke-profesjonelle kunder som ønsker å bli klassifisert som profesjonelle kunder må oppfylle vilkår som er fastsatt i lovgivningen. Nærmere informasjon om fremgangsmåten ved omklassifisering, vilkår og om konsekvensene av omklassifisering kan fås ved henvendelse til SpareBank 1 Hallingdal Valdres og er også tilgjengelige på www.sb1.no.

SpareBank1 Hallingdal Valdres har valgt å kategorisere alle sine kunder som ikke-profesjonelle. Det betyr at alle kunder av SpareBank1 Hallingdal Valdres har høyest mulig investorbekyttelse. Dette er tatt med som et punkt i Kundeavtale for investeringstjenester.

6 KUNDENS ANSVAR FOR OPPLYSNINGER GITT SPAREBANK 1 HALLINGDAL VALDRES

For å oppfylle kravene til å «kjenne sine kunder» etter hvitvaskingsregelverket, regelverket i verdipapirhandellovgevingen om å foreta egnethets- og hensiktsmessighetstest har SpareBank 1 Hallingdal Valdres plikt til å innhente og vedlikeholde en rekke opplysninger om Kunden. Innhentning av Kundeopplysninger gjøres også for å oppfylle kravene til informasjon som kreves for transaksjonsrapportering og FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) - og CRS-rapportering (Common Reporting Standard) i henhold til internasjonale avtaler Norge er bundet av.

Kunden må ved etablering av forretningsforholdet meddele SpareBank 1 Hallingdal Valdres personnummer/organisasjonsnummer/LEI, adresse, skatteland, telefonnummer, eventuelle elektroniske adresser, eiere eller reelle rettighetshavere til juridiske personer, samt personer med ordrefullmakt. Fysiske personer skal oppgi sitt eller sine statsborgerskap. Kunden skal oppgi penge- eller bankkontoer og verdipapirkontoer i VPS eller annet tilsvarende register. Eventuelle endringer i opplysningene skal straks meddeles SpareBank 1 Hallingdal Valdres skriftlig.

Kunden forplikter seg videre til å gi SpareBank 1 Hallingdal Valdres fyllestgjørende og korrekte opplysninger om egen finansiell stilling, investeringserfaring og investeringsmål som er relevant for de ønskede tjenester og finansielle instrumenter. Slik informasjon er nødvendig for at SpareBank 1

Hallingdal Valdres skal kunne handle i Kundens beste interesse og gi råd om hvilke finansielle instrumenter det er egnet for Kunden å erverve, avhende eller fortsette å eie. Ved ytelse av investeringsrådgivning skal Kunden motta egnethetserklæring fra SpareBank 1 Hallingdal Valdres.

Kunden forplikter seg også til å informere SpareBank 1 Hallingdal Valdres dersom det skjer (vesentlige) endringer i opplysninger som gitt tidligere. Kunden er innforstått med at SpareBank 1 Hallingdal Valdres har rett til å foreta egne undersøkelser for å forsikre seg om at innhentede opplysninger er pålitelige. SpareBank 1 Hallingdal Valdres er berettiget til å legge opplysningene gitt av Kunden til grunn for sin vurdering av om tjenesten eller det finansielle instrumentet er egnet eller hensiktsmessig for Kunden.

Videre er Kunden innforstått med at dersom SpareBank 1 Hallingdal Valdres ikke gis tilstrekkelige opplysninger, vil SpareBank 1 Hallingdal Valdres ikke kunne avgjøre om tjenesten eller det finansielle instrumentet er hensiktsmessig eller egnet for Kunden. Ved investeringsrådgivning eller aktiv forvaltning vil Kunden da bli informert om at den aktuelle tjenesten ikke kan ytes. I forhold til de øvrige investeringstjenestene vil Kunden i slike tilfeller bli informert om at opplysningene gitt SpareBank 1 Hallingdal Valdres er utilstrekkelige og at tjenesten eller det finansielle instrumentet da er å betrakte som uhensiktsmessig. Dersom Kunden på tross av slik advarsel fortsatt ønsker tjenesten eller det finansielle instrumentet, vil den likevel kunne bli gjennomført. Manglende eller ufullstendige opplysninger vil derved kunne redusere den investorbekyttelse Kunden ellers er berettiget til. Dersom Kunden til tross for slik advarsel fortsatt ønsker tjenesten eller det finansielle instrumentet, vil oppdraget likevel kunne bli gjennomført.

7 RISIKO

Kunden er innforstått med at investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter er forbundet med risiko for tap. Den investerte kapital kan øke eller reduseres i verdi. Verdien av de finansielle instrumenter avhenger blant annet av svingninger i finansmarkedene, og kan øke eller reduseres i verdi. Historisk verdiutvikling og avkastning kan ikke benyttes som pålitelig indikator på fremtidig utvikling og avkastning på finansielle instrumenter.

Finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter kan ha ulik likviditetsgrad. For de mest likvide finansielle instrumenter er det sannsynlig at man kan omsette instrumentet uten særlig påvirkning på kursen, mens det motsatte kan være tilfelle for mindre likvide finansielle instrumenter. For enkelte instrumenter kan omsetning være krevende å få gjennomført. For mer detaljert informasjon om egenskaper knyttet til de ulike finansielle instrumenter samt til den risiko som er knyttet til handel med ulike finansielle instrumenter vises det til informasjon på www.sb1.no. Kunden må selv evaluere risikoen forbundet med det aktuelle instrument og markedet.

Kunden bør avstå fra å foreta investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter dersom Kunden selv ikke er innforstått med den risiko som er forbundet med slik investering eller handel. Kunden oppfordres til å søke råd hos SpareBank 1 Hallingdal Valdres og andre relevante rådgivere og, etter behov, søke utfyllende informasjon i markedet før Kunden tar sin beslutning.

Alle handler Kunden gjennomfører etter at det er innhentet råd fra SpareBank 1 Hallingdal Valdres skjer på Kundens eget ansvar og etter Kundens eget skjønn og avgjørelse. SpareBank 1 Hallingdal Valdres påtar seg under enhver omstendighet intet ansvar dersom Kunden helt eller delvis fraviker

de råd foretaket har gitt. SpareBank 1 Hallingdal Valdres garanterer ikke for noe bestemt utfall av en Kundes handel.

Kort om egenskaper og risiko knyttet til verdipapirfond

Et verdipapirfond er en «portefølje» av ulike finansielle instrumenter, eksempelvis i aksjer og/eller obligasjoner. Fondet eies av alle som sparer i fondet, *andelseierne*, og forvaltes av et *forvaltningsselskap*. Det finnes ulike slags verdipapirfond med ulike investeringsstrategi og risikoprofil. Nedenfor følger en kort beskrivelse av de mest vanlige verdipapirfond:

- **Aksjefond** - et verdipapirfond som normalt skal investere minst 80 prosent av fondets forvaltningskapital i aksjer (eller andre egenkapitalinstrumenter) og som normalt ikke skal investere i rentebærende papirer.
- **Kombinasjonsfond** - et verdipapirfond som ikke defineres som et rent aksjefond eller rentefond. Et kombinasjonsfond kan ha en tilnærmet fast overvekt av aksjer eller rentepapirer, men andelen av ulike papirer kan også endres i løpet av fondets levetid.
- **Rentefond** - et verdipapirfond som skal plassere midler i andre verdipapirer enn aksjer. Rentefondene deles inn i obligasjonsfond og pengemarkedsfond.
- **Indeksfond** – er et passivt forvaltet verdipapirfond som forsøker å gjenspeile sammensetningen av aksjer og dermed også avkastningen til den utvalgte referanseindeksen. Et eksempel på en slik indeks kan være hovedindeksen for Oslo Børs (OSEBX). Blant annet fordi indeksfondet ikke har forvaltere som prøver å slå børsindeksen, er kostnadene lavere enn for aktivt forvaltede fond.
- **Fond-i-fond** - et verdipapirfond som investerer sine midler i ett (eller eventuelt flere) underliggende verdipapirfond.
- **Spesialfond** - omfatter fond som ofte kalles hedgefond. Spesialfond forvaltes på en mer fleksibel måte enn alminnelige verdipapirfond. Spesialfond kan være fond med svært ulikt risiko- og beskyttelsesnivå. Dette kan innebære høy risikotaking. Spesialfond/hedgefond benytter gjerne investeringsteknikker som utstrakt bruk av derivater, shortsalg, lånefinansiering av investeringene og åpne valutaposisjoner. Andeler i spesialfond kan kun tilbys profesjonelle kunder. Dette innebærer at spesialfond verken kan markedsføres eller selges overfor ikke-profesjonelle kunder, og at dette gjelder uavhengig av om initiativet kommer fra kunden eller foretaket. Spesialfond er under tilsyn av Finanstilsynet. Utenlandske hedgefond kan etter tillatelse av Finanstilsynet markedsføres i Norge overfor profesjonelle kunder.

Generelt om fond

Andelseierne får det antall andeler i fondet som tilsvarer andelen av den investerte kapital i forhold til fondets totale kapital. Andelene kan kjøpes og løses inn (selges) hos forvaltningsselskapet. Andelenes aktuelle verdi beregnes daglig av forvaltningsselskapet og baseres på kursutviklingen av de finansielle instrumenter som fondet har investert i.

En av ideene med et aksjefond er å plassere i flere ulike aksjer og andre finansielle instrumenter. Dette medfører at risikoen for andelseierne reduseres i forhold til risikoen for de aksjeeierne som plasserer bare i en eller i ett fåtall aksjer. Andelseierne slipper å velge ut, kjøpe og selge samt overvåke aksjene og drive annet forvaltningsarbeid rundt dette. For mer informasjon om verdipapirfond, se www.vff.no

8 RETNINGSLINJER FOR ORDREFORMIDLING

SpareBank 1 Hallingdal Valdres tilbyr investeringstjenester til sine Kunder gjennom bankens verdipapirforetaksvirksomhet, samt gjennom verdipapirforetaksvirksomheten i SpareBank 1 Markets. Disse Forretningsvilkårene gjelder, som nevnt, for de investeringstjenester som tilbys er for tiden begrenset til formidling av engangstegninger og spareavtaler i verdipapirfond og videreformidling av investeringstjenester knyttet til aktiv forvaltning på vegne av SpareBank 1 Markets sitt heleide datterselskap SpareBank1 Kapitalforvaltning AS. Dette innebærer at retningslinjene knyttet til formidling og utførelse av ordre i andre finansielle instrumenter fremkommer av SpareBank 1 Markets sine retningslinjer for dette.

Ordre fra Kunden kan inngis muntlig, skriftlig eller elektronisk. Det vil kunne gjelde begrensninger for inngivelse av ordre via elektroniske kommunikasjonskanaler. Nærmere informasjon om dette fås ved henvendelse til SpareBank 1. Ordren er bindende for Kunden når ordren har kommet frem til SpareBank 1 Hallingdal Valdres med mindre annet er særskilt avtalt. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har utarbeidet retningslinjer for ordreførelse som blant annet angir i hvilke handelssystemer transaksjoner i ulike finansielle instrumenter skal gjennomføres. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har utarbeidet særlige retningslinjer for ordreforvaltning direkte til SpareBank 1 SpareBank 1 Markets.

Ved tegning i verdipapirfond vil SpareBank 1 Hallingdal Valdres formidle tegningen videre til relevant fondsforvaltningsselskap, alternativt til det foretak Kunden enten har inngått avtale om forvalterregistrering med, eller som Kunden vil inngå slik avtale med som følge av tegningen. Videre håndtering av tegningen vil i tilfelle skje fra relevant fondsforvaltningsselskap, eventuelt fra det selskap Kunden har inngått eller vil inngå avtale om forvalterregistrering med, i tråd med det aktuelle selskapets nærmere vilkår.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres er ikke forpliktet til å formidle ordrer som antas å kunne medføre brudd på offentligrettslige lover eller regler fastsatt for den eller de aktuelle markedsplasser. SpareBank 1 Hallingdal Valdres vil søke å sikre Kundens best mulig betingelser ved utførelse av mottatte ordre innenfor oppdragsperiodens varighet.

9 RAPPORTERING TIL KUNDER

SpareBank 1 Hallingdal Valdres vil ved sluttseddel/bekreftelse eller på annen måte straks rapportere til Kunden om de tjenester det har utført eller de avtaler som er inngått. I den grad det er relevant vil sluttseddel/bekreftelse omfatte opplysninger om omkostninger i forbindelse med den handel som er gjennomført for Kunden i henhold til rettsregler som gjelder for dette. Utover dette vil sluttseddel/bekreftelse inneholde informasjon i henhold til den til enhver tid gjeldende rett. Kunden vil i tillegg motta en halvårlig rapport som viser de finansielle instrumentenes resultater og de kostnader og gebyrer som er knyttet til dem.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres forbeholder seg rett til å korrigere åpenbare feil i sluttseddel eller annen bekreftelse. Slik korrigerings skal gjøres straks feilen blir oppdaget.

10 ANGRERETT

Det er ikke angrerett etter lovgivningen på de tjenester og handler i finansielle instrumenter som omfattes av disse Forretningsvilkårene.

11 HANDEL I UTLANDET, HERUNDER OPPBEVARING AV KUNDERS AKTIVA

For handel med og oppgjør av utenlandske finansielle instrumenter henvises til de handelsregler og oppgjørs- eller leveringsbetingelser som er fastsatt i det land eller av det regulerte markedet hvor de finansielle instrumenter er kjøpt eller solgt. Det vises for øvrig til den særskilte avtale som vil kunne inngås for denne type handel.

12 GODTGJØRELSE

Kunden vil før gjennomføring av en tjeneste motta nærmere informasjon om betalingsbetingelser og de totale kostnader Kunden skal betale for det enkelte finansielle instrumentet, investeringstjenesten eller tilknyttet tjeneste. Herunder skal det opplyses om provisjoner, gebyrer og alle skatter og avgifter som skal betales via SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Om kostnadene ikke kan angis presist, skal grunnlaget for beregningen opplyses. I tillegg skal det opplyses om det kan forekomme andre avgifter og/eller kostnader som ikke betales eller blir pålagt gjennom SpareBank 1 Hallingdal Valdres. For nærmere informasjon om godtgjørelse i SpareBank 1 Hallingdal Valdres, se www.sb1.no

13 ANSVAR OG ANSVARFRITAK

SpareBank 1 Hallingdal Valdres er ansvarlig overfor Kunden for oppfyllelse av kjøp eller salg det har sluttet på vegne av eller med Kunden. Dette gjelder likevel ikke dersom Kunden på forhånd har godkjent den annen part som motpart i handelen.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres påtar seg intet ansvar for oppgjør dersom Kunden ikke stiller til disposisjon for SpareBank 1 Hallingdal Valdres de avtalte midler og/eller finansielle instrumenter på eller før oppgjørsdag. SpareBank 1 Hallingdal Valdres er heller ikke ansvarlig dersom en uegnet eller uhenksom tjeneste ytes som følge av at Kunden har gitt SpareBank 1 Hallingdal Valdres ufullstendige eller uriktige opplysninger.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres påtar seg intet ansvar for indirekte skade eller tap som påføres Kunden som følge av at Kundens avtale(r) med tredjemann helt eller delvis faller bort eller ikke blir riktig oppfylt.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres eller dets ansatte er for øvrig ikke ansvarlig for Kundens tap så lenge SpareBank 1 Hallingdal Valdres eller dets ansatte ved rådgivning eller gjennomføring av ordre eller oppdrag har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet. For de tilfeller der SpareBank 1 Hallingdal Valdres har benyttet kredittinstitusjoner, verdipapirforetak, oppgjørssentraler, forvaltere eller andre tilsvarende norske eller utenlandske medhjelpere, vil SpareBank 1 Hallingdal Valdres eller dets ansatte kun være ansvarlig for disse medhjelperes handlinger eller unnlaterelser dersom SpareBank 1 Hallingdal Valdres ikke har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet ved utvelgelsen av sine medhjelpere. Dersom medhjelpere som nevnt i forrige punktum er benyttet etter ordre eller krav fra Kunden påtar SpareBank 1 Hallingdal Valdres seg intet ansvar for feil eller mislighold fra disse.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres er uansett ikke ansvarlig for skade eller tap som skyldes hindring eller andre forhold utenfor SpareBank 1 Hallingdal Valdres kontroll, herunder strømbrudd, feil eller brudd i elektroniske databehandlingsystemer eller telenett mv., brann, vannskade, streik, lovendringer, myndighetenes pålegg eller lignende omstendigheter.

14 SIKKERHETSSTILLELSE

SpareBank 1 Hallingdal Valdres er medlem av Verdipapirforetakenes sikringsfond i samsvar med gjeldende lovgivning.

Sikringsfondet skal gi dekning for krav som skyldes dets medlemmers manglende evne til å tilbakebetale penger eller levere tilbake finansielle instrumenter som oppbevares, administreres og forvaltes av medlemmene i forbindelse med utøvelse av investeringstjenester og/eller visse tilleggstjenester. Dekning ytes med inntil kroner 200.000 per Kunde.

Sikkerheten dekker ikke krav som stammer fra transaksjoner omfattet av rettskraftig straffedom om hvitvasking av penger eller Kunder som har ansvar for eller har dradd fordel av forhold som vedrører SpareBank 1 Hallingdal Valdres, når slike forhold har forårsaket SpareBank 1 Hallingdal Valdres økonomiske vanskeligheter eller bidratt til en forverring av SpareBank 1 Hallingdal Valdres økonomiske situasjon. Sikkerheten dekker heller ikke krav fra finansinstitusjoner, kredittinstitusjoner, forsikringselskaper verdipapirforetak, verdipapirfond og andre foretak for kollektiv forvaltning, pensjonskasser og pensjonsfond, samt fra eventuelle konsernselskaper til SpareBank 1 Hallingdal Valdres.

15 TILTAK MOT HVITVASKING, FINANSIERING AV TERRORISME OG SANKSJONER

Ved etablering av Kundeforhold skal SpareBank 1 Hallingdal Valdres gjennomføre lovpålagte Kundetiltak. Dette innebærer at Kunden må dokumentere sin identitet gjennom legitimasjonskontroll, angi eiere eller reelle rettighetshavere dersom Kunden er en juridisk person, og eventuelle fullmakts- eller representasjonsforhold. Informasjon om midlenes opprinnelse og Kundeforholdets formål og tilsiktet art skal også oppgis. Eksisterende Kundeforhold skal følges opp av SpareBank 1 Hallingdal Valdres så lenge Kundeforholdet løper. Dette innbefatter innhenting av informasjon og dokumentasjon ved endring i overnevnte opplysninger, eller ved behov. Etterspurt informasjon og dokumentasjon er nødvendig for at SpareBank 1 Hallingdal Valdres til enhver tid skal kunne oppfylle sine plikter i henhold til lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsloven).

Kunden plikter å holde SpareBank 1 Hallingdal Valdres til enhver tid orientert om endringer i overnevnte opplysninger, og er kjent med at SpareBank 1 Hallingdal Valdres er eller kan være forpliktet til å gi offentlige myndigheter alle relevante opplysninger knyttet til Kundeforholdet eller enkeltransaksjoner. Dette kan skje uten at Kunden opplyses om at slike opplysninger er gitt.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres plikter å etterleve sanksjoner vedtatt i lover og reguleringer. Dette forhindrer SpareBank 1 Hallingdal Valdres å etablere eller opprettholde Kundeforhold til fysiske eller juridiske personer som er sanksjonerte, eller som samarbeider med sanksjonerte fysiske eller juridiske personer.

I henhold til gjeldende hvitvaskingslov skal ikke SpareBank 1 Hallingdal Valdres etablere Kundeforhold eller utføre transaksjoner hvor krav til Kundetiltak ikke kan ivaretas. Etablerte Kundeforhold skal avvikles dersom fortsettelse av Kundeforholdet medfører risiko for transaksjoner med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger eller forhold som rammes av straffeloven §§ 131-136a.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal ikke tilby produkter og tjenester til juridiske eller fysiske personer involvert i korrupsjon eller bestikkelser, eller som har forretningsforbindelser som er involvert i slike aktiviteter. Dersom slike aktiviteter blir identifisert etter etablering, vil Kundeforholdet vurderes avsluttet.

16 OPPLYSNINGSPLIKT OVERFOR MYNDIGHETER, KLAGEORGAN OG ANDRE

Forretningsområdene vil uaktet gi lovbestemt taushetspliktig informasjon om Kunden, Kundens transaksjoner, innstående på klientkonto og annet til de myndighetsorganer som måtte kreve dette i medhold av gjeldende rett.

Kunden anses å ha samtykket i at opplysninger som er undergitt taushetsplikt også kan gis til dem som måtte kreve dette i medhold av lov, forskrift eller andre regler fastsatt for disse organer. Likeledes anses Kunden å ha samtykket i at slike opplysninger kan meddeles Verdipapirforetakenes Forbunds Etske Råd eller Finansklagenemnda der dette er påkrevet for behandlingen av klagesaker.

17 ENDRINGER

SpareBank 1 Hallingdal Valdres forbeholder seg rett til å endre Forretningsvilkårene. Vesentlige endringer får virkning fra det tidspunkt de skriftlig er meddelt Kunden. Kunden anses å ha akseptert å motta melding om endringer per epost dersom Kunden har oppgitt epost adresse til SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Andre endringer trer i kraft fra det tidspunktet de er publisert på SpareBank 1 Hallingdal Valdres` s internett-side. Endringer vil ikke ha virkning for ordrer, handel, transaksjoner mv. som er inngitt eller gjennomført før tidspunktet for meddelelsen av endringene.

18 TOLKNING

I tilfelle motstrid med lovgivning som kan fravikes ved avtale, skal Forretningsvilkårene ha forrang.

I tilfeller der det henvises til lovgivning, andre regler eller disse vilkår, skal dette forstås slik disse lover, regler og vilkår til enhver tid gjelder.

19 KUNDEKLAGER

Kunden kan inngi klage til SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Det bør klart fremgå at det dreier seg om en klage. SpareBank 1 Hallingdal Valdres retningslinjer for behandling av Kundeklager er tilgjengelige på www.sb1.no.

Dersom Kunden ikke er tilfreds med klagebehandlingen hos SpareBank 1 Hallingdal Valdres, kan Kunden bringe klagen inn for Verdipapirforetakenes Forbunds Etske Råd i samsvar med de etiske normer og behandlingsreglene for saker i henhold til de etiske normer. Klagen kan alternativt bringes inn for Finansklagenemnda dersom Finansklagenemnda behandler denne typen klager. SpareBank 1 Hallingdal Valdres kan gi nærmere informasjon om klagebehandlingen for de enkelte produkter.

Utenlandske Kunder, herunder nordmenn hjemmehørende i utlandet, som kan påberope seg lover eller regler som gir beskyttelse mot rettsforfølgelse fra SpareBank 1 Hallingdal Valdres i relasjon til

sine forpliktelser overfor SpareBank 1 Hallingdal Valdres, fraskriver seg denne rett så langt dette ikke er i direkte strid med de aktuelle lover eller regler.

20 VERNETING, LOVVALG OG TVISTELØSNING

Tvister i forholdet mellom Kunden og SpareBank 1 Hallingdal Valdres, herunder tvister som står i forbindelse med Forretningsvilkårene skal løses etter norsk rett med Stavanger tingrett som (ikke-eksklusivt) verneting. Kunder med utenlandsk verneting fraskriver seg enhver eventuell rett til å motsette seg at søksmål som har tilknytning til disse forretningsvilkår fremmes for Stavanger tingrett. Kunder med verneting i utlandet kan, uavhengig av overnevnte, saksøkes av SpareBank 1 Hallingdal Valdres ved slikt verneting dersom SpareBank 1 Hallingdal Valdres ønsker dette.

21 BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

SpareBank 1 Hallingdal Valdres ved leder for forretningsområdene er behandlingsansvarlig for personopplysninger.

Personopplysninger vil bli behandlet i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Formålet med behandlingen av personopplysninger er gjennomføring av de avtaler som inngås mellom SpareBank 1 Hallingdal Valdres og Kunden, administrasjon, fakturering/oppgjør samt markedsføring av investeringsprodukter og - tjenester.

Personopplysninger kan ved lovbestemt opplysningsplikt bli utlevert til offentlige myndigheter. Dette gjelder også ved myndighetsrapportering av transaksjoner i samsvarer med gjeldende regler. Kunden kan be om informasjon om hvilken behandling SpareBank 1 Hallingdal Valdres foretar, og hvilke opplysninger som er registrert. Kunden kan kreve retting av uriktige eller mangelfulle opplysninger, samt kreve sletting av opplysninger når formålet med behandlingen er gjennomført og opplysningene ikke kan brukes/arkiveres til annet formål.